

Переважання високих значень (63%) по шкалі «Нові можливості» говорить про те, що у українців дорослого віку є схильність до пошуку нових інтересів, нових очікувань від життя, вони демонструють більше впевненості у можливостях позитивно впливати на своє життя, змінювати те, що можливо змінити і приймати як даність те, що змінити вже неможливо.

Переважання середніх значень (60%) по шкалі «Сила особистості» говорить про те, що українці дорослого віку здебільшого краще розуміють, що вони є значно сильніші, ніж вважали досі, а також що мали недостатню впевненість у своїй успішності.

Майже на однаковому високому рівні українці дорослого віку оцінили у себе «Духовні зміни» та «Підвищення цінності життя». Це свідчить про те, що українці дорослого віку почали краще розуміти свої духовні потреби та стали більше цінувати кожен прожитий день, намагатися зробити його для себе більш змістовним.

Отже, досліджувані з високим індексом стресостійкості (67%) характеризуються відкритістю у спілкуванні з іншими, позитивним ставленням до життя, емпатійністю, вони легко адаптуються до змін, відчують впевненість у власних можливостях вирішувати свої життєві проблеми.

Література:

1. Maddi S. R. Hardiness: An operationalisation of existential courage. *Journal of Humanistic Psychology*. 2004. Vol.44 No.3. 279-298.
2. Сельє Г. Стрес без дистреса / Г. Сельє [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rulit.net/books/stress-bez-distressa-read-15443-1.html>
3. Кузнецова Л. Є., Репіна Г. В. Роль совладаючої поведінки та стресостійкості особистості у формуванні схильності до хімічної залежності. *Молодий вчений*. 2016. № 24 (128). С. 287-290.
4. Апчел В. Я. Циган В. Н. Стрес і стресостійкість людини. СПб.: ЛГПИ, 1999. 223 с.
5. Ryff, C. The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1995. P. 719-727.
6. Shepperd J., Kashani J. Stress to Health Outcomes in Adolescents. *Journal of Personality*. Duke University Press, 1991. P. 747-768.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Мишко Н. М., Алаверанова Я.О., Белих Н. Г.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка
mushkonadia@gmail.com*

Складність професійної підготовки психолога виявляється у тому, що він повинен не тільки мати глибокі знання з психології та інших наукових дисциплін, а й мати важливі якості, без яких неможливо повністю відчувати емоційний стан людини та її переживання.

Робота психолога є надзвичайно складною, вона безпосередньо пов'язана із взаємодією з людьми, які мають різні цінності, моральні норми, переконання,

погляди, думки, які не співпадають з його. Він повинен бути готовим надати допомогу особистості, незважаючи на її індивідуальні відмінності. Особистісні якості психолога, його здібності відображають власне, психологічну готовність до професійної діяльності. Її розвиток відбувається через засвоєння знань, вмінь, навичок, удосконалення професійно важливих якостей [1].

Готовність – це активно-діючий стан особистості, що відображає зміст завдання і умови майбутнього її вирішення і виступає умовою успішного виконання будь-якої діяльності. Відповідно до думки Л.Н. Кабардової, про ступінь готовності особистості до успішного функціонування в певній професійній сфері можна судити на підставі наявності, успішності реалізації та емоційного підкріплення професійно орієнтованих навичок і вмінь.

Професія психолога має високу ступінь соціальної відповідальності, бо основним об'єктом діяльності виступає людина та її стан психічного та психологічного благополуччя. Нині, коли професія психолога стає все більш популярною, розширюються форми навчання за цією спеціальністю – не тільки очна, а й заочна та друга вища (заочна), визначення професійної готовності до виконання даної діяльності постає з новою актуальністю.

З цією метою нами був застосований опитувальник Л.Н. Кабардової для визначення професійної готовності, в основу якого було покладено принцип оцінки особою: своїх можливостей у реалізації умінь; свого реального, сформованого на основі особистого досвіду емоційного ставлення, що виникає при виконанні описаних в опитувальнику видів діяльності; своєї професійної уподобання у майбутній професійній діяльності. У нашому дослідженні взяли участь 60 респондентів (55 жінок та 5 чоловіків, віком від 23 до 49 років), які наразі отримують другу вищу освіту за спеціальністю «Психологія» за дворічною (заочною) програмою навчання. По результатам дослідження можна зробити певні висновки про те, до якої сфери професійної діяльності (типи професій: «Людина-знакова система», «Людина-техніка», «Людина-природа», «Людина-художній образ» та «Людина-людина») схильні досліджувані та про вираженість складових компонентів даної готовності.

Таким чином, ми можемо констатувати переважання схильності майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту до професій типу «Людина-людина» (до яких відноситься і професія психолога), високий рівень готовності до якої оцінили у себе 57% досліджуваних, середній рівень – 33% і низький – 10% досліджуваних. А отже, обираючи у більш дорослому віці фахове спрямування, цей вибір є більш усвідомленим і виваженим. 83% досліджуваних оцінили у себе низьку готовність до професій типу «Людина-Техніка», що пояснюється протилежним професійним спрямуванням даної предметно-прикладної діяльності. Середні показники мають свій вияв по типах професій «Людина-Природа» та «Людина-Художній образ» та «Людина-знакова», що може пов'язуватися зі специфікою майбутнього фаху «Психологія», що має синтетичну основу – гуманітарне спрямування, основною якого є ціннісне ставлення до всього живого, а також теоретична психологія має низьку концепцій, підходів і парадигм, що передбачає певний рівень сформованості готовності до науково-аналітичної діяльності.

Якщо розглянути особливості оцінки досліджуваних у себе готовності до типу професій «Людина-людина» по її складових, то найвище вони оцінили свої уміння, тобто свої можливості у реалізації даних умінь (високий рівень 64%, середній – 33% і низький – 3%), трохи менше досліджуваних оцінили у себе стійке позитивне емоційне ставлення, що виникає при виконанні даної діяльності (високий рівень 56%, середній – 33% і низький – 3%) та ще нижчий відсоток (високий рівень 50%, середній – 33% і низький – 17%) досліджуваних даної вибірки оцінили у себе високий стан готовності та бажання зробити дану діяльність для себе професійно пріоритетною.

З огляду на результати дослідження, доречною була б постановка питання впровадження тренінгових програм розвитку професійної готовності майбутніх психологів, в процесі здобуття ними другої вищої освіти.

Література:

1. Потапчук Є.М., Олексієнко Б.М. Теоретичні аспекти професіографії діяльності психолога як суб'єкта праці. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2015. Випуск 1.
2. Практикум по психологии профессиональной деятельности и менеджмента: Уч. пос. / Под редакцией Г.С. Никифорова. СПб, 2001. 240 с.

СПЕЦИФІКА ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТРИКУТНИКА КАРПМАНА

Мірзоян В. А.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
vikamirz710@gmail.com*

Феномен віктимної поведінки залишається недостатньо розробленим у психології та кримінології. Окремі аспекти цієї проблеми досліджувалися у працях А.В. Андрушко, О.В. Бовдь, В.В. Василевича, С.О. Гури, Б.М.Головкіна, О.М. Джужи, С. Карпман, Н.В. Кулакової, Ю.О. Левченка, О.М. Литвинова, Б.Мендельсон, В.С. Мінської, Є.М. Моїсеєва, М.А. Одінцова, В.Д. Рівмана, В.Я. Рибальської, В.І. Полубінського, Н.В. Тарасенко, В.О. Тулякова, Л.В. Франка, В.Є. Христенко, Г.І. Чечеля, та ін. Науковці сформулювали загальні уявлення про віктимну поведінку, розглянули її механізм, розробили класифікацію такої поведінки. Водночас досі залишаються без відповіді такі взаємопов'язані питання, як: чому людська психіка погано розпізнає кримінальну небезпеку; як люди стають жертвами злочинів; у чому полягає особливість віктимної поведінки; яким чином віктимна поведінка впливає на вибір конкретної особи у ролі жертви злочину?

Аналіз наукових джерел з означеної проблеми дозволив виділити такі основні напрямки, за якими відомі дослідження даного феномену: структурна організація віктимної особистості (О.О. Клачкова); класифікація та типологія відхилень у розвитку і поведінці особистості (І.С. Кон, Н.Ю. Максимова, В.О.Татенко, Т.М.Титаренко та ін.); психологічна детермінація прояву віктимної поведінки (О.О. Андроннікова, М.П. Долгових, В.С. Мінська); форми